

การบริหารความเสี่ยงเชิงพุทธบูรณาการ
INTEGRATED BUDDHIST RISK MANAMENT

นายวิวัฒน์ กัลยาณัฒนกุล

คุณิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรคุณิบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

การบริหารความเสี่ยงเชิงพุทธบูรณาการ

นายวัฒนะ กัลยาณพัฒนกุล

คุชฎินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

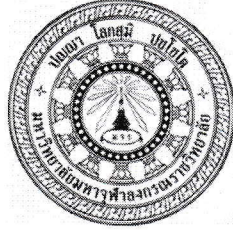
Integrated Buddhist Risk Management

Mr. Watthana Kanlayapatthanakul

A Dissertation Submitted in Partial Fulfilment of
The Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Buddhist Studies)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุชฎินิพนธ์ เรื่อง
“การบริหารความเสี่ยงเชิงพุทธบูรณาการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญา
พุทธศาสตรดุชฎินิพนธ์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุชฎินิพนธ์

(พระเมธาวิไนยรส, ผศ.ดร.)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน)

กรรมการ

(พระมหาหุทธนา นรเชฎโโจ, ดร.)

กรรมการ

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

กรรมการ

(ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภษร)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมดุชฎินิพนธ์

พระมหาหุทธนา นรเชฎโโจ, ดร.

ประธานกรรมการ

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.

กรรมการ

ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภษร

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นายวัฒนะ กัลยาณพัฒนกุล)

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การบริหารความเสี่ยงเชิงพุทธบูรณาการ
ผู้วิจัย	: นายวัฒน์ กัลยาน์พัฒนกุล
ปริญญา	: พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

- : พระมหายุทธนา นรเชษฐโก, ดร., ป.ธ.๙, ศษ.บ (ประถมศึกษา), ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
- : พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิโกโร, ดร., ป.ธ.๗, พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ), ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
- : ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภชโร ป.ธ.๗, พธ.บ. (ศาสนา), ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงเชิงพุทธบูรณาการ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อศึกษา แนวคิด ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง ๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง ๓) เพื่อบูรณาการแนวคิด ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความเสี่ยง หรือการบริหารความเสี่ยง คือ การจัดการความเสี่ยง ทั้งในกระบวนการ ในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน ดูแล ตรวจสอบ และควบคุมความเสี่ยงที่สัมพันธ์กับกิจกรรม หน้าที่และกระบวนการทำงาน เพื่อให้องค์กรลดความเสียหายจากความเสียหายมากที่สุด อันเนื่องมาจากภัยที่องค์กรต้องเผชิญในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือเรียกว่า อุบัติภัย

ศึกษาหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง คือ การศึกษาหลักเกณฑ์ในการตัดสรรหรือคุณสมบัติของผู้บวชนั้น ต้องได้รับการยอมรับจากพระภิกษุที่เข้าร่วมสังฆกรรมนั้น เมื่ออุปสัมปทาเปกษะถูกถามอันตรายกธรรมต้องตอบไปตามความเป็นจริง การถามดังกล่าวเป็นการถามเพื่อป้องกันบุคคลต้องห้ามมิให้บวชเข้ามาในพระพุทธศาสนา และต้องศึกษาหลักพุทธธรรมด้านการเผยแผ่ ต้องประกอบด้วยการศึกษาฝึกฝนตนเองและนำไปใช้ได้ถูกต้องตามกาลและเทศะ รวมถึงสามารถนำหลักพุทธธรรมด้านการปกครองไปใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างยั่งยืน

บูรณาการแนวคิด ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง คือ การนำแนวคิด ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงมาบูรณาการกับหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง เพื่อการบริหารจัดการพุทธบริษัทให้มีความสามัคคี และเข้าถึงหลักคำสอน และเป็นการป้องกันความเสียหายทั้งทางประพจน์พหุติพหุวินัย การปกครองคณะสงฆ์ที่ปราศจากอคติ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับศาสนิกของศาสนาอื่น

Dissertation Title : Integrated Buddhist Risk Management
Researcher : Mr. Watthana Kanlayapatthanakol
Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Dissertation Supervisory committee

: Phramaha Yutthana Narajettho, Dr., Pali IX,
 B.Ed. (Elementary), M.A.(Rural
 Development Studies), Ph.D. (Buddhist Studies)
 : Phramaha Somboon Wuttikaro, Dr., Pali VII,
 B.A. (English), M.A.(Buddhist Studies),
 Ph.D. (Buddhist Studies)
 : Asst.Prof. Dr. Prapan Supasorn Pali VII,
 B.A. (Religion), M.A. (Buddhist Studies),
 Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : May 31, 2018

Abstract

The dissertation entitled “Integrated Buddhist Risk Management” has three objectives: 1) to study the concepts and theory of risk management; 2) to study the principles of *Buddha-Dhamma* that promote risk management and 3) to integrate the concept and theory of risk management by the principles of *Buddha-Dhamma* that promote risk management.

The research found that risk management is the management of risk in all processes by analyzing, assessing, monitoring and controlling risks associated with activities, functions, and working processes to effectively help organizations reduce the risk of the most.

The study of *Buddha-Dhamma* principles which promotes risk management, is a study of the criteria for selecting the qualifications of the ordained persons, which must be accepted by the monks attending that *Saṅghakamma* (*deed performed by the Saṅgha*). When being asked about the *Antarāyika-dhamma*, the ordained one required to answer the truth, to prevent the prohibited person come into ordination in Buddhism. They are required to study the principles of *Buddha-Dhamma* in propaganda, self-discipline and use at the appropriate time. It can also be used in Buddhist administration to reduce the risk that occurs in Buddhism.

The integration of the concept and theory of risk management by *Buddha-Dhamma* principles which promote risk management, is to integrate risk management concept and theory into Buddhist principles that support the risk management. In order to administer for the harmony of Buddhists and access to doctrines, and to prevent damage to both misconduct of *Vinaya* and non-bias in the *Saṅgha* administration and the propagation of Buddhism does not conflict with other religions.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์พนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับความเมตตาช่วยเหลือจากหลายๆ ท่าน ทั้งที่เป็นคณะกรรมการควบคุมดุชฎินิพนธ์ บุคลากรประจำบัณฑิตวิทยาลัยและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย/ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุชฎินิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนา กราบขอขอบ พระมหาพุทธนา นรเชฏโฐ, ดร. พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร. และ ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภษร ที่ให้คำแนะนำในการค้นคว้าข้อมูล เรียบเรียงข้อมูล และช่วยตรวจทานเนื้อหาจนงานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ พระเดชพระคุณ พระเมธาวิจารย์, ผศ.ดร. ประธานกรรมการตรวจสอบดุชฎินิพนธ์ และขอขอบคุณอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วุฒินันท์ กันทะเตียน ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ ช่วยวิจารณ์ และชี้แนะให้ปรับแก้ดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ เป็นอย่างสูง ซึ่งได้ให้ความอนุเคราะห์ในการช่วยตรวจทานและอ่านงานวิจัยอย่างละเอียด ทั้งได้ให้คำแนะนำในการเขียนงานวิจัยเพื่อให้มีเนื้อหาสมบูรณ์ชัดเจนมากยิ่งขึ้นตามที่คณะกรรมการกำหนด และ พระมหาอดิเดช สติโว, ดร. ผู้ดำเนินการสอบ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และตลอดถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษาทุก ๆ ท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวก

ขอกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณพระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร. (ฐิตพัฒน์ ญาณสิทธิพัฒน์, ป.ธ.๙, กศ.ม., พธ.ด.) รองอธิการบดีวิทยาเขตนครสวรรค์ และเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ ที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสได้เข้าศึกษาระดับปริญญาเอก เพื่อเพิ่มเติมความรู้ทางพระพุทธศาสนา และขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตนครสวรรค์ทุกๆ ท่านที่คอยถามไถ่และช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด

ขอขอบใจ นางสุกัลยา กัลยาณพัฒน์กุล ภรรยาผู้คอยให้กำลังใจและอยู่เคียงข้าง เด็กหญิงกวีรัตน์ กัลยาณพัฒน์กุล เด็กหญิงนพกาญจน์ กัลยาณพัฒน์กุล และเด็กหญิงกัญญาวัชร กัลยาณพัฒน์กุล บุตรสาวทั้ง ๓ ที่น่ารักช่วยเป็นแรงใจในการศึกษา และเพื่อนนิสิตร่วมชั้นเรียน มี พระครูสถิตธรรมมาลังการ, ดร. พระครูปลัดสมชาย ปโยโค, ดร. พระมหาประกาศิต อาจารย์ปาลี, ดร. เป็นต้น รวมถึงท่านผู้มีอุปการคุณที่ได้เอ่ยนามที่ช่วยให้กำลังใจ กระทั่งสำเร็จการศึกษานครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้มีพระคุณบิดา-มารดา ญาติพี่น้อง ตลอดทั้งญาติๆ เป็นกำลังใจและคอยสนับสนุนให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและได้รับความสะดวกในการเดินทางมาศึกษาที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จนสำเร็จการศึกษา

นายวัฒน์ กัลยาณพัฒน์กุล

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตที่ใช้เป็นกรอบในการวิจัย	๕
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๑.๗ ขอบเขตของการวิจัย	๑๓
๑.๘ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๔
๑.๙ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง	๑๖
๒.๑. แนวคิดและความหมายของความเสี่ยง	๑๖
๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง	๑๖
๒.๑.๒ ความหมายของความเสี่ยง (Risk)	๑๗
๒.๑.๓ ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor)	๑๘
๒.๑.๔ การระบุความเสี่ยง (Identify Risks)	๒๐
๒.๑.๕ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)	๒๐
๒.๒ ศัพท์ทางเทคนิคเกี่ยวกับความเสี่ยง	๒๐
๒.๒.๑ ภัย (Peril)	๒๐
๒.๒.๒ ความเสี่ยง (Risk)	๒๐
๒.๒.๓ สภาวะที่จะทำให้เกิดความเสียหาย (Hazard)	๒๐
๒.๒.๔ การเสี่ยงภัย (Risk) และการประกันภัย (Insurance)	๒๑

๒.๓	กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง	๒๒
๒.๔	ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง	๒๓
๒.๕	ประโยชน์จากการบริหารความเสี่ยง	๒๓
๒.๖	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง	๒๖
๒.๖.๑	ความเป็นมาของการบริหารความเสี่ยง	๒๖
๒.๖.๒	ความหมายของการบริหารความเสี่ยง	๒๘
๒.๖.๓	การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร COSO-ERM	๒๙
๒.๖.๔	การบริหารความเสี่ยงตามแนวคิดของ COSO-ERM	๓๒
๒.๖.๕	องค์ประกอบหลักของการบริหารความเสี่ยงองค์กร ตามแนวทางของ COSO-ERM	๓๔
๒.๗	สรุปทฤษฎีที่จะนำมาประยุกต์ใช้	๓๖
บทที่ ๓	หลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง	๓๗
๓.๑	การบริหารความเสี่ยงด้านการบัญญัติพระวินัย	๓๗
๓.๑.๑	การบรรพชาอุปสมบทของกุลบุตรในปฐมโพธิกาล	๓๗
๓.๑.๒	สมบัติ ๕ ประการ เพื่อการบริหารความเสี่ยง	๓๙
๑)	มนุษย์สมบัติ	๔๐
๒)	วัตถุสมบัติ	๔๑
๓)	ปริสสมบัติ	๔๙
๔)	สีมาสมบัติ	๕๘
๕)	กรรมวาจาสมบัติ	๖๒
๖)	วัตรปฏิบัติเพื่อการบริหารความเสี่ยง	๖๖
๗)	การบริหารความเสี่ยงโดยพุทธบริษัท	๗๔
๘)	นักบวชผู้เคยเป็นศาสนิกของศาสนาอื่นมาก่อน	๗๘
๓.๒	การบริหารความเสี่ยงด้านคำสอน	๘๐
๓.๒.๑	หลักพุทธธรรมและบุคลากรผู้สืบทอดคำสอน	๘๐
๑)	อปริหานิยธรรม	๘๐
๒)	พระเถระผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง	๘๕
ก.	พระสารีบุตร	๘๕
ข.	พระมหากัสสปเถระ	๘๖
๓.๒.๒	หลักคำสอนที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง	๘๗
๑)	มหาปเทศ ๔	๘๗

	๒) การสังคายนา	๑๐๒
๓.๔	หลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงการบริหารพุทธบริษัท	๑๐๕
๓.๔.๑	คุณสมบัติของผู้สอนหรือนักเผยแผ่	๑๐๕
๓.๔.๒	วิธีการเสนอหลักคำสอนที่เป็นแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา	๑๐๙
๓.๔.๓	หลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงการบริหารพุทธบริษัท	๑๑๐
๑)	หลักอธิปไตย ๓	๑๑๑
๒)	สุจริต ๓	๑๑๒
๓)	สัจจริยธรรม ๗	๑๑๒
๔)	อปริหานิยธรรม ๗	๑๑๓
๓.๕	สรุป	๑๑๔
บทที่ ๔	การบูรณาการแนวคิด ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง	๑๑๕
๔.๑	ด้านการคัดสรรบุคลากรเข้าสู่พุทธบริษัท	๑๑๕
๔.๑.๑	การตรวจสอบกลุ่มบุตรก่อนอุปสมบทของคณะสงฆ์ไทย	๑๒๔
๔.๑.๒	การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการอุปสมบท (Risk Assessment)	๑๒๘
๔.๑.๓	กิจกรรมการควบคุมการอุปสมบท (Control Activities)	๑๓๓
๔.๑.๔	ข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารเกี่ยวกับการอุปสมบท	๑๓๔
๔.๑.๕	การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการอุปสมบท	๑๓๖
๔.๒	ด้านอุปัชฌาย์วัตรและสัทธีวิหาริกวัตร	๑๓๗
๔.๒.๑	การควบคุมการจัดการศึกษา	๑๓๗
๔.๒.๒	การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	๑๔๕
๔.๒.๓	การฝึกอบรมตนของพระภิกษุตามแนวไตรสิกขา	๑๔๖
๔.๒.๔	กิจกรรมการควบคุมการจัดการศึกษา	๑๕๖
๔.๒.๕	ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	๑๕๘
๔.๒.๖	การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	๑๕๙
๔.๓	สรุป	๑๖๑
บทที่ ๕	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๑๖๓
๕.๑	สรุปผลวิจัย	๑๖๓
๕.๑.๑	จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง	๑๖๓
๕.๑.๒	จากการศึกษาหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง	๑๖๙

๕.๑.๓	จากการบูรณาการแนวคิด ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง ด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยง	๑๗๐
๕.๒	ข้อเสนอแนะ	๑๗๒
๕.๒.๑	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๗๒
๕.๒.๒	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๔๔
	บรรณานุกรม	๑๗๕
	ประวัติผู้วิจัย	๑๘๐

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. อธิบายคำย่อภาษาไทย

ก. คัมภีร์พระไตรปิฎก

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙ ในการอ้างอิง จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ดังตัวอย่าง เช่น ว.มหา. ๑/๒๑/๑๘ (ไทย) หมายถึง วินัยปิฎก มหาวรรค ฉบับภาษาไทย เล่มที่ ๑ ข้อที่ ๒๑ หน้าที่ ๑๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙ เรียงตามลำดับคัมภีร์ ดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา.(ไทย) = พระวินัยปิฎก มหาวรรค (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา.(ไทย) = ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)

สัง.ส.(ไทย) = สังยุตตนิกาย สคาถวรรค (ภาษาไทย)

สัง.นิ.(ไทย) = สังยุตตนิกาย นิทานวรรค (ภาษาไทย)

อัง.ทุก.(ไทย) = อังคุตตรนิกาย ทุณิบาต (ภาษาไทย)

อัง.ติก.(ไทย) = อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต (ภาษาไทย)

อัง.ปัจจุยก.(ไทย) = อังคุตตรนิกาย ทุณิบาต (ภาษาไทย)

ขุ.ขุ.(ไทย) = ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ (ภาษาไทย)

ขุ.ธ.(ไทย) = ขุททกนิกาย ธรรมบท (ภาษาไทย)

ขุ.อิตติ.(ไทย) = ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ (ภาษาไทย)

ขุ.สุ.(ไทย) = ขุททกนิกาย สุตตนิบาต (ภาษาไทย)

ขุ.เปต.(ไทย) = ขุททกนิกาย เปตวัตถุ (ภาษาไทย)

ขุ.ชา.(ไทย) = ขุททกนิกาย ชาดก (ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.กถา.(ไทย) = อภิธรรมปิฎก กถาวัตถุ (ภาษาไทย)

ข. คัมภีร์อรรถกถา

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้คัมภีร์พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย (ชุด ๙๑ เล่ม) ในการอ้างอิงชื่อคัมภีร์อรรถกถา อ้าง เล่ม/ภาค/หน้า เช่น ขุ.ชา.อ. ๓/๓/๔๗-๔๘ หมายถึง พระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกาย ชากต เล่มที่ ๓ ภาค ๓ หน้าที่ ๔๗-๔๘ ฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย (ชุด ๙๑ เล่ม) พุทธศักราช ๒๕๔๓ ดังนี้

อรรถกถาพระวินัยปิฎก

วิ.มหา.อ. = วินัยปิฎก มหาวรรค อรรถกถา

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

อัง.เอก.อ. = อังคุตรนิกาย เถกนิบาต อรรถกถา
 ขุ.ขุ.อ. = ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ อรรถกถา
 ขุ.ธ.อ. = ขุททกนิกาย ธรรมบท อรรถกถา
 ขุ.วิ.อ. = ขุททกนิกาย วิมาณวัตถุ อรรถกถา
 ขุ.เปต. = ขุททกนิกาย เปตวัตถุ อรรถกถา
 ขุ.ชา.อ. = ขุททกนิกาย ชากต อรรถกถา
 ขุ.ทุก.อ. = ขุททกนิกาย ทุกนิบาตชาดก อรรถกถา

บรรณานุกรม

ก. เอกสารชั้นปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ข. เอกสารชั้นทุติยภูมิ

(๑) หนังสือทั่วไป

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. ธมมปทฎกถา ปฐม ภาค - อฎฐโม ภาค. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. สมณฑปาสาทิกา นาม วินยฎกถา. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

กรมการศาสนา. ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ภาค ๒. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา, ๒๕๒๖.

กรุณา - เรื่องอุไร กุศลาสัย. อินเดียสมัยพุทธกาล, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, ๒๕๓๒.

กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ. ความรุนแรงในชีวิตคู่กับสุขภาพผู้หญิง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, ๒๕๔๖.

กวีวงศ์. สรรนิพนธ์พุทธทาสว่าด้วยสมานฉันท์และสันติวิธี. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ, ๒๕๕๐.

กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๖.

ก้องเกียรติ โอภาสวงการ. บริหารงานสไตล์ G. เรียบเรียงจากเรื่อง Managing ของ Harold S. Geneen และ Alvin Moscow. กรุงเทพมหานคร: บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่นจำกัด (มหาชน), ๒๕๒๘.

โกศล ศิลลธรรม. เครื่องมือสำหรับนักบริหารยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อินฟอล์ มีเดีย บัคส์, ๒๕๔๗.

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง. **คู่มือบริหารความเสี่ยงองค์กร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗**. กรุงเทพมหานคร: มปท, ๒๕๕๗.

คณะทำงานวัดจากแดง แพลและเรียบเรียง. **มหาวิทยาลัย : มารยาท ธรรมเนียม และวัตรปฏิบัติใน สังคมบรรพชิต**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธนาเพรส จำกัด, ๒๕๔๙.

คณะสงฆ์จีนนิกายแห่งประเทศไทย. **พจนานุกรมพุทธศาสนา จีน-สันสกฤต-อังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพมหานคร: ชาญพัฒนาการพิมพ์, ๒๕๑๙.

ศีกฤทธิ ปราโมช, ม.ร.ว.. **ธรรมแห่งอริยะ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามรัฐ, ๒๕๓๗.

จวงฮั่นจั้ง. **อ่อนหยุ่นพิชิตแข็งกร้าว กลยุทธ์การโอนอ่อนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่กว่า**. แพล และเรียบเรียงโดย อดุลย์ รัตนมันเกษม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คุณธรรม, ๒๕๔๔.

จำนง อดิวัฒนสิทธิ์. **สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๕๔๕.

จำนงค์ ทองประเสริฐ. **การเสริมสร้างการเป็นนักบริหาร**. มุลินธิจำนงค์ ทองประเสริฐ พิมพ์เป็น บรรณาการงานวันจำนงค์ ทองประเสริฐ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๖. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๖.

ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ ชัญเสน. **การพัฒนาสตรีในพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการ พิมพ์, ๒๕๓๙.

เฉลิมพล โสมอินทร์. **ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาและการปกครองคณะสงฆ์ไทย**. กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล, ๒๕๔๖.

ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร. **การบริหารธุรกิจระหว่างประเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

ชัยวัฒน์ อดิพัฒน์ รศ., วิธาน สุชีวกุปต์, ผศ., **หลักการดำรงชีวิตในสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.

ชาญชัย อาจิณสมภาร. **วิธีปรับกลยุทธ์สร้างประสิทธิผลขององค์กร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พิมพ์ทอง, [ม.ป.ป.].

ชูบ กาญจนประกร. **หลักรัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๙.

เซอร์ เอ็ดวิน อาร์โนลด์. **ประทีปแห่งเอเชีย**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด. (มหาชน), ๒๕๔๗.

ฐากูร, รพินทรนาถ, คานธี, มหาตมา, และ เนห์รู, ยวาทะลาล. **พระพุทธเจ้าในทัศนะสามรัตนบุรุษ ของอินเดีย**. กรุณา – เรื่องอุไร กุสลาสัย แปลจากเรื่อง Buddha as Seen by Three Illustrious Sons of India. กรุงเทพมหานคร: มุลินธิโกมลคิมทอง, ๒๕๒๙.

เดือน ดำดี. **ศาสนาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๐.

ที. ดับบลิว. ริส เดวิดส์ แต่ง, สมัย สิงหศิริ แปลและเรียบเรียง. **พระพุทธศาสนาในชมพูทวีป**.

กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๕.

ธรรมวโรดม (บุญมา คุณสมปโน). **คู่มืออุปัชฌาย์**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กาญจนบุรี : สหายพัฒนาการพิมพ์ , ๒๕๔๐.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. **พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๔๔.

บรรจบ บรรณรุจิ. **ภิกษุณี : พุทธสาวิกาครั้งพุทธกาล**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

----- . **อัสติมหาสาวก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

ปัญญา ใช้บางยาง. **๔๐ ภิกษุณีพระอรหันต์ ชีวิตประวัติและคำสอนของพุทธสาวิกาในสมัยพุทธกาล**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบรรลือธรรม ธรรมสภา, ๒๕๕๒.

พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และ ชลดา ศรมณี. **หลักการองค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: ห.จ.ก. แสงจันทร์การพิมพ์, ๒๕๓๑.

พรนพ พุกกะพันธ์. **ภาวะผู้นำและการจูงใจ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จามจุรี โปรดักท์, ๒๕๔๔.

พระครูธรรมธรมุนต์ นนทโก. **การสร้างบารมีของพระพุทธเจ้า**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสามวิจิตรเพลส จำกัด, ๒๕๔๙.

พระเทพดิลก (ระแบบ จิตตญาณ). **กาลามสูตร พุดไว้อย่างไร ?**. กรุงเทพมหานคร: พรศิวการพิมพ์, ๒๕๔๔.

พระมหาปัญญา ปณณวฑฺฒ, ผศ. **ความรู้เบื้องต้นทางบริหารรัฐกิจ**. ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.๙, ราชบัณฑิต). **ภารกิจเพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: ห.จ.ก. เอส.พี. เค เปเปอร์ แอน ฟอรัม, ๒๕๔๕.

----- . **คำวัด**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๔๘.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). **พุทธวิธีบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **นิตยสารแนวพุทธ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิกจำกัด, ๒๕๔๓.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **กาลานุกรม พระพุทธศาสนาในอารยธรรมโลก**. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม์ ในเครือ บริษัทสำนักพิมพ์ เพ็ทแอนด์โฮม จำกัด, ๒๕๕๒.

----- .วินัย : เรื่องใหญ่กว่าที่คิด. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐.

พระราชวรมณี (ประยูร ธมมจิตโต). **รวมปาฐกถาธรรม ชุดเพื่อชีวิตที่ดั่งาม**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เคล็ดไทย จำกัด, ๒๕๔๑.

พระอมราภิกษิต (อมโร เกิด). **สัตตปีพบบุพพสิกขาและบุพพสิกขาวรรณนา**. ทรงชำระโดยสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

พุทธทาสภิกขุ. **โอสาเรตัพพธรรม**. ธรรมทานมูลนิธิ ไชยา จัดพิมพ์ : ม.ป.ท., ๒๕๒๕.

สนิท ศรีสำแดง. **นิติกรสงฆ์ เล่ม ๑**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๔๓.

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์. **แนวคิดการบริหารความเสี่ยงในองค์กร**. กรุงเทพมหานคร: มปท, ๒๕๕๖.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. **พระไตรปิฎกฉบับประชาชน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

สุรีย์และวิเชียร มีผลกิจ. **พระพุทธรูป ๔๕ พรรษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอมฟอร์ม จำกัด, ๒๕๔๖.

แสวง อุดมศรี. พระวินัยปิฎก ๑ ว่าด้วยมหาวิภังค์หรือภิกขุวิภังค์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ประยูรวงศ์พริ้นท์ติ้ง จำกัด, ๒๕๔๖.

(๒) วิทยานิพนธ์

เกรียงศักดิ์ ลางคุลานนท์, “การบริหารความเสี่ยงของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๒), หน้าบทคัดย่อ.

ดวงใจ ช่วยตระกูล. การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๑.

ประกอบ กุลเกลี้ยง. รูปแบบการบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันคอร์ปชันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๐.

พระมหาอุทตนา รมณียธมโม (แก้วกัณหา). การศึกษาเชิงวิเคราะห์การจัดการองค์การสงฆ์สมัยพุทธกาล. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

รังษิยา การรัมย์. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรห้องปฏิบัติการต่อการบริหารความเสี่ยง : กรณีศึกษา
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. บัณฑิตวิทยาลัย : สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒.

สุมนา เสือเอก, การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. **ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒.

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : นายวัฒนະ กัลยาณพัฒน์กุล
- เกิด : วันพุธที่ ๑๓ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
ณ บ้านเลขที่ ๓๓๖ หมู่ ๓ ตำบล คณสี อำเภอกำแพงเพชร
จังหวัด กำแพงเพชร
- วุฒิการศึกษา : พ.ศ. ๒๕๔๒ ป.ธ.๙ สำนักศาสนศึกษาวัดพระพุทธบาท จังหวัด สระบุรี
พ.ศ. ๒๕๔๕ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ม.นเรศวร
พ.ศ. ๒๕๕๕ น.บ. (นิติศาสตรบัณฑิต) ม.สุโขทัยธรรมาธิราช
- หน้าที่การงาน : อาจารย์ประจำ มจร วิทยาเขตนครสวรรค์
- ที่อยู่ปัจจุบัน : เลขที่ ๑๐๖/๑ หมู่ ๒ ตำบล วังแถม อำเภอลองคลอง จังหวัด กำแพงเพชร
- ที่พำนัก : ๑๒๖ หมู่ ๒ บ้านพักโรงพยาบาลพยุหะคีรี ตำบล พยุหะ อำเภอลอง พยุหะคีรี
จังหวัด นครสวรรค์
- โทร : ๐๙๑-๙๙๙๔-๖๙๕๓
- E-mail Watthana2550@gmail.com